

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. III. Quantum momentis sit in argumentis, ad Papæ supra Reges potestatem probandam, peti solitis ex Gregorij VII. in Concilio Romano adversùs Henricum IV. Alexandri III. in Concilio Lateranensi ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

Morale in terris seu solvendum, seu ligandum Divinitus constituta potestati?

Quo iterum, iterumque jam præsupposito, videamus pro tertio, quantum momenti sit in tertio Ellielij exceptione, vim in hoc facientis; Quod neque solus Pontifex, neque solus Imperator absque concursu Principum, ac Statuum Imperij, potuisset jus eligendi Regem & Imperatorem de jure quasi naturali eisdem competens, certis dumtaxat Principibus appropriare? Optarem, ut Ellielius in Innocentij III. constitutione Venerabilem. 34. De electione, & Clementinâ in Concilio Generali editâ sanctione unicâ. De jurejurando, attentè observasset, quàm circumspiciat illi Pontifices, unâ cum præfatâ Oecumenicâ Synodo loquantur, jus eligendi Regem, non verò Imperatorem, attribuentes Germaniâ Principibus, subijciendo, ex tunc Regem sic electum, in Imperatorem postea promovendum, reservari iudicio ac examini Summi Pontificis. Quæ distinctio valde circumspicienda, ipsomet Ellielio fatente, post extinctam Caroli Magni profapiam, in praxi etiam fuit in tantum observata, ut duo intrâ Germaniam electi Reges haudquaquam potirentur titulo Imperatorio, quousque ad hunc à Sede Apostolica postmodum admissus, & coronatus fuerat Otho primus. Quare ea Ellielij argumentatio ex jure quasi naturali evincit quidem, penes Germanos potuisse subsistere jus eligendi Regem, dum tamen intentio semper erat, & esset, non alterum præficiendi, nisi qui promovendus postmodum esset in Imperatorem, quæ promotio ex præcatis Canonicis, & Conciliaribus sanctionibus stabat penes Romanum Pontificem, idcirco ex præcatis fundamentis jam planum redditur, si jus Regium in Germania discernatur à jure Imperatorio, omnimodam circa hoc ex tempore Imperij à Græcis adempti, & in Carolum Magnum translati, in ejusque tandem profapia extincti dispositionem, ita edidisse ad potestatem Pontificiam, ut consequenter jus etiam eligendi, non præcisè Regem Germanorum, sed quàm promovendum in Imperatorem, reincidentit ad Sedis Apostolicæ autoritatem.

Quibus taliter constitutis, non omnino improbo, quas Pontificis, Imperatoris, & Principum in negotio electionis, seu Regis, seu Imperatoris, functiones discernit Ellielius, dum Imperator quidem ex consilio Principum delegisse potuisset certos, Regis Germaniæ Electores, ubi tamen cæteri Principes suo ad Regem sibi, subditisque suis præficiendum juri cessissent, attramen, quia sub hac eligendi normâ non erat intentio, sistendi in constituendo Germaniæ, seu etiam Italiæ Rege, sed Imperatoriam dignitatem in natione suâ conservandi & propagandi, idcirco ea Imperatoria, & Imperij Principum constitutio ita fuerat confirmanda à Sede Apostolica, ut sub hac ipsâ confirmatione suâ, Romanus Pontifex super Rege, qua in Imperatorem Romanorum postea promovendo, debuerit specificè suam Apostolicam impertire autoritatem, eo ipso, quod per hanc Imperium à Græcis ademptum, & in Caroli Magni profapiam, non

ulterius translatum, sub specifico, Regem postea in Imperatorem promovendum, eligendi jure, non aliter potuerit esse propagatum, nisi ex indulto ejusdem Sedis Apostolicæ.

S. III.

Quantum momenti sit in argumentis, ad Papam supra Reges potestatem probandam, peti solitis ex Gregorij VII. in Concilio Romano adversus Henricum IV. Alexandri III. in Concilio Lateranensi adversus Fridericum I. nec non Innocentij IV. in Concilio Lugdunensi adversus Fridericum II. editis sententijs?

Deinceps cum Ellielio congregari inducendo exempla, quæ in via Facti negare non audeat, sed in via Juris contendit, absque legitimâ autoritate, seu causâ justâ esse facta, quantumvis unâ cum Pontifice, Concilia subinde etiam Oecumenica dignoscantur in eis intervenisse. Quæ ratio est, quod præteritam Ludovici Pij, & Lotharij exauthorationes, quarum priorem nonnulli dicunt factam à Concilio Compendionensi absque Romani Pontificis autoritate; de posteriori autem scribit Nithardus lib. 4. tom. 7. Concil. col. 1177. & 1788. nihil aliud acitatum esse in Concilio Aquilgranensi, nisi quod Episcopi fuerint in consilium adhibiti, num liceret sibi, partem Francici Regni à Lothario relictam regere? Censuerintque, id ab ipsis turâ conscientiam fieri posse. Quare rem hanc ab Ellielio à pag. 324. & seqq. fusiùs discussam, relinquo in suspensio.

ARGUMENTUM I.

Desumptum ab exemplo Henrici IV. Imperatoris à Gregorio VII. depositi.

De hac Gregorij VII. exauthoratione sic loquitur Author tract. de libert. Gallic. Eccles. lib. 4. cap. 5. Nempe in Concilio Romano III. sub Gregorio VII. Anno 1076. sententia depositionis contra Henricum IV. Germaniæ Regem pronuntiata fuit, atque ejus subditi à juramento fidelitatis absoluti, rursusque in Concilio Romano VII. Anno 1080. depositio & absolutio confirmatæ sunt.

Exceptio Ellielij.

Hic Author præc. pag. 536. suis contra hanc Imperatoris depositionem exceptionibus præmittit primò sequentem rei enaurationem historicam. Nempe inter Gregorium VII. & Henricum IV. dissidij causa ferebatur, quod is Episcopos & Abbates partim pretio, partim privatâ autoritate, quod investituram vocant, constitueret. Hâc de causâ initio Pontificatus Gregorius eum admonuit, ne deinceps largitione corruptus, Episcopatus, & beneficia conferret, alioquin se in delinquentes pœnis Ecclesiasticis ulurum. Sed discordia non eru-

pit ante annum 1076. quo Gregorius & Henricus sese mutuò damnationibus appetiverè. Imperator enim Legatione Pontificis (quam Ellicius superbam vocitat) exasperatus, Concilium Wormatiæ indixit, in quo Gregorius variorum flagitiorum accusatus, depositus est, missaque Romam Legatio cum contumeliosis litteris, quibus denunciabatur, ut se Episcopatu abdicaret.

58. Contra verò Gregorius habitâ Romæ Synodo, Episcopos hujus sententiæ authores excommunicat, ipsique Henrico Regnum Teutonum & Italiæ abrogat, omnesque Christianos à vinculo juramenti absolvit. Hinc varia aëritata, quousque Saxonibus bellum contra Henricum parantibus, Principes Germaniæ veriti, ne Regno spoliarentur, authores Henrico fuerunt, ut cum Gregorio reconciliaretur, quod Canossæ intrâ Agrum Regienlem sita factum fuit, Henrico veniam petente, quam primum denegatam, ipsi tandem concessisse Pontificem, ait Ellicius mox subjiciens: Gregorium nihilominus, quia inclementiâ suâ irritatum Cæsaris animum cernebat, clam Rudolphum Ducem Saxonie ad Imperium capessendum sollicitasse: eumque à Saxonibus electum, Henrico movisse bellum. Hinc Gregorius in Concilio Romano anno 1080. latam in Henricum sententiam renovat, Imperiumque confirmat Rudolpho, qui tamen eodem anno prælio commisso, est occisus, inutiles penes suos relictiâ victoriâ. Interim novemdecim Episcopi Moguntie, ac postea triginta Brixie congregati, Gregorium deponunt, & Guibertum Ravennatensem Episcopum, dictum Clementem VI. in ejus locum eligunt, quem Imperator cum exercitu Romam veniens, expulso Gregorio, in Sede Episcopali collocavit, & ab eo coronam Imperatoriam accepit.

59. Exinde fœderati Principes Hermanno Lotharingo Regnum deferunt anno 1082. qui annis post septem extinctus est, dum triennio ante, scilicet anno 1085. mortuus fuerat Gregorius cui successit Victor III. vitâ sanctus anno 1088; in successorem à Cardinalibus delecto Othone Ostiensi, dicto Urbano II. qui sententiam in Henricum & Guibertum à Gregorio latam confirmavit, sed variè vexatus, Romæ mortuus est, ei que anno 1099 successit Paschalis, adversus Guibertum bellum gerens, Guiberto paulò post anno 1100. è vivis abeunte: neque tamen ejus morte factionum studia rescissa sunt, Richardo, qui Guiberto faverat, ei sufficiente Albertum quendam Atellanum, atque post hunc Maginulpho apud Ravennam usurpante Pontificatus titulum. Nec minus Imperiû, quam Pontificatus prædæ tunc erat, dum adversus Henricum Pontifices excitaverunt ejus filium Conradum, & eo mortuo, filium alterum Henricum, à quo pater Imperio spoliatus, captus, & in custodiam conjectus est, profugus demum anno 1106. decedens. Cui enarrationi post aliorum quoque Imperatorum de Investituris varia proximè recenzienda acta, Ellicius subnectit sequentia, ea nimirum, quæ tum à Pontificibus, tum à Romanis Imperatoribus ejus

diffidij tempore sunt attentata, aitque, in exemplum trahi minimè posse, cum utrinque multa, præter jura, ac præter æquitatem omnem, crudeliter, & impiè fuerint gesta.

Secundò proinde pergit Ellicius ulteriorem de Investituris enarrationem ita retexere. Violentiam, inquit, Henrici IV. in Romanos Pontifices, non imitatus est modò, sed & superavit Henricus V. qui veniens in Italiam, à Paschali per vim extorsit jura Investiturarum, de quibus tantum erat certamen extortum, & ab eodem ritu solito Imperator inauguratus est. Sed quamprimum ille Italiâ discessit, hæc omnia irrita decrevit Paschalis in Concilio Lateranensi, anno 1112. Indeque in Concilio Viennensi, Investituram Episcopatum hæresim esse, declaratum est. Sed Gelasio II. Paschalis successor, Romam redijt Henricus, ut ab eo confirmationem eorum, quæ à Paschali II. sibi concessa fuerant, extorqueret: sed cum ille Romam aufugisset, Burdinum, Gregorium VIII. à nonnullis appellatum, Bracarensem Archiepiscopum, Antipapam constituit. Post discessum Henrici Gelasio Romam redijt: sed excommunicato Henrico, & Burdino, iterum exulare compulsi, paulò post obiit; cui successit Calixtus II. sub quo pax inter Pontificem & Imperatorem inita est, ac controversia de Investituris anno 1122. amice terminata in Conventu Wormatiensi, in quo Imperator Investituram per annulum & baculum remisit Canoniceque electionem, & liberam consecrationem permisit, sed ex alia parte Pontifex Imperatori concessit, ut electiones Episcoporum & Abbatum Regni Teutonici, coram ipso fierent absque simonia & violentia, electus autem Regalia per sceptrum acciperet.

Quò jam retrahere, vilius est operæ pretium, quas Ellicius deplorat ex illis Pontificem inter, ac Imperatorem controversijs obortas calamitates. Quot & quantæ, inquit, Deus bone! ex Investiturarum controversiâ, & temerariâ Gregorij VII. sententiâ fluxerunt in Imperio seditiones, cædes, rebelliones, bella, parricidia; in Ecclesia mutæ Episcoporum proseriptiones, Concilia sibi invicem opposita, spoliata templa, violatæ aræ, dejecti Pontifices, alij in eorum locum suscepti: de Romano Episcopatu vi & armis deceratum, longo ac diu schismate Ecclesia vexata, uno verbo omnia sive in Imperio, sive in Ecclesia susque deque versa.

Hinc tertio pergit Ellicius in Gregorium VII. invehi. Quamquam varia, inquit, fuerint pro varijs affectibus Scriptorum de hoc dissidio judicia, nihilominus tamen omnes Gregorij de Imperatore deponendo conatum, novum & antehac inauditum fuisse, agnoverunt, & ex his non pauci crudelitatis & ambitionis arguunt Gregorium, ante Pontificatus adeptionem de tyrannica crudelitate jam notatum à Petro Damiano Epist. 10. lib. 1. Leone quoque Ostiensi lib. 3. cap. 24. vocante eum elatione turgidum, & cap. 48. accusante ipsum perfidiæ, quòd post reconciliatum sibi Henri-

Henricum Mathildæ consilij, quemdam miserit, ad coronam illi auferendam, & adversus Imperatorem ei fuerit rebellionem: ipsemet etiam Rudolpho, qui in locum Henrici susceptus fuerat, in acie vulnerato, paulò ante mortem fatente, se injustè ex jussione & mandato Pontificis rebellasse; veluti referat Hemoldus *Chronici Sclavonici lib. 1. cap. 24.* imò ipsemet Gregorio morti proximo, eorum, quæ contra Henricum IV. tentaverat, penitente; uti refert Sigebertus in *Chronico.* Unde concludit Ellicius. Quis ergo non videat, pluri fieri debere morientium Henrici adversariorum verba eo tempore prolata, quo verum eorum excutuntur peccata voces, cæcæ auturque persona, atque rei veritas; quam quæ ipsi odijs, & ambicione impulsu, scripserunt, aut gesserunt?

63. Quarto proinde Ellicius Conciliorum, nempe Romani III. & VIII. sub Gregorio VII. Beneventani sub Victore III. Placentini, & Claronontani sub Urbano II. iterumque Romani sub Paschali II. decreta elidere nititur, tum quòd majoris fieri non debeat istorum Conciliorum autoritas, quam ipsorum Pontificum, quorum autoritate convocata sunt, ipsique opponi posse Concilia ab Henrico convocata, quæ in Pontificem sententiam tulerunt; Wormatiense scilicet, Papiense, Moguntinum, Brixienle, & Moguntinum alterum, in quo Brixienlis Concilij sententia est confirmata.

Pari modo pro quinto Authoribus, qui Gregorij VII. factum approbaverunt, scilicet Mariano Scoto, Lamberto Schafnaburgensi, Anselmo Cantuariensi, & Lucensi, Gebertardo Salisburgensi, Stephano Albertiadenli, Leoni Ostiensi, Othoni Frisingensi, Dodechino, & Abbati Urspergensis reponit Ellicius, hos perinde, ac Bellarminus Bennonem Cardinalem, aliosque Scriptores, uti suspectos, rejicit, posse plerisque ex illis, qui Gregorij partes lequebantur, merito repelli: quippe cum eo tempore omnes fere Scriptores vel Imperatoris, vel Pontificis partes acriter tutati sint, ut testis est Anonymus in *vita Henrici IV.* Et primò quidem Mariani Scoti autoritatem nullius esse momenti, cum favorit ipse rebellibus Saxonibus, & defectionem eorum probaverit. Pariter Lucensem Anselmum, Gregorij VII. Patronum fuisse, uti testantur Sigebertus, & Trithemius, nec adeò ejus autoritatem majoris esse momenti, quam Gregorij. Gebertardum quoque eodem munere sanctum esse, ac disputasse cum Victorone Moguntino Archiepiscopo: Lambertum quoque Schafnaburgensem, aliosque Scriptores ob Investituræ, & tentatæ in Gregorium, damnasse Imperatorem, at ejus exauthorationem non omninò approbare, sed historicè tantum referre. Multos verò Authores Henricum etiam post hæc exauthorationem appellare Imperatorem, inter quos Anonymum *hist. Franciæ* Scriptorem apud Duchesnum t. 4. observare, quòd excommunicatio, quæ totum Ecclesiæ statum turbasset, à Gregorio lata fuerit contra totius pene Concilij voluntatem. Albertum Aquen-

sem *lib. 1. cap. 7.* Guibertum Novigentinum *lib. 3. cap. 2.* Guilielmum Tyrium *lib. 1. cap. 13.* & *lib. 9. cap. 8.* Othonem Bambergensem *epist. ad Paschalem II. anno 1102.* Sugerium in *vita Ludovici VI.* & alios, factum Gregorij, velut novum & inauditum, reprehendere.

Nec pro sexto, ait Ellicius, juvare, si repnatur, nonnullos equidem existimasse, illam adversus Henricum Gregorij sententiam fuisse injustè latam à Pontifice, nullum tamen fuisse, qui dubitavit, potestatem esse Pontifici, Reges deponere, dum ipse etiam Henricus in epistola quadam, eo tempore, quo Gregorio maxime offensus erat, scripta, agnovit, in materia hæreseos id fieri posse. Etenim ex opposito stare quamplurimos Authores, qui non modò injustam, sed & illicitam existimaverint Henrici exauthorationem; veluti sunt Anonymus in *hist. seu apolog. vita Henrici.* imò ipsemet Gregorius in *epist. 21. lib. 8.* & *lib. 7. epist. 3.* Nec porò attenuandum esse, quæ Henricus, aut alij Imperatores rerum suarum necessitate locuti, dicere, premittere, aut facere potuerunt; cum omnes sciant, iniquum omninò esse, ex conditionibus per vim extortis, aliquid Juris assumere. Quòd verò additur, Henricum eo tempore, quo maxime erat Gregorio offensus, agnovisse, in *causa hæreseos Reges & Imperatores deponi posse:* id tantum dubitanter ab illò dictum esse, aliunde probando, id minimè fieri debere, & in Ecclesià factum non esse: quemadmodum patet ex *epistola post Synodum Brixiensem* scripta, ex qua videre sit, Henricum per concessionem tantum, ac secundum principia Gregorij & Romanorum, fateri, ob fidem deponi posse Reges, sed non dicere, à quo deponi possint: imò statim addere, à Deo deponendos esse, idque probare tum exemplo Juliani Apostata, quem Patrum traditio solè Deo judicandum reliquerit, tum Beati Petrij Regem honorificandum esse, asseverantis:

Refutatio istarum exceptionum.

Primò namque ex ipsamet Ellicij relatione historica manifestum redditur, Henricum IV. de Simonia, & immunitatis Ecclesiasticæ temeratione à Gregorio VII. ex correctionis Evangelicæ normæ à Christo institutæ primitus admonitum, si pergeret in Episcopatus & beneficij Simoniacè conferendis: Ecclesiasticarum insuper pœnarum comminationibus, exinde graviore etiam legationis Apostolicæ auctoritate fuisse absteritum, sed hinc exasperatum, Wormatiæ indixisse Concilium, in quò Gregorius variorum flagitiorum accusatus, fuerit depositus, missa etiam Romam legatione cum contumeliosis literis, quibus denuntiabatur, ut se Episcopato abdicaret. Quibus secundum ipsius etiam Ellicij confessionem, ita se habentibus, dum non Ecclesiastica duntaxat jura pertinaciter infringebantur, sed vicaria Christi potestas enormissimè violabatur, num fas erat Gregorio, non vibrare virgam coercitivam *Matth. 18.* Ecclesiæ sanctæ demandatam, sicque non excommunicationis duntaxat ferre sententiam. *sed gladium Impè-*

ratoriæ potestatis, quem Henricus adversus sanctam Ecclesiam strinxerat, ex ejus manu rapere, per illam super *Quodcumque in terris Morale*, atque adeo super gladium illum Imperatorium, tantæ nequitie *moralitate* in Ecclesiæ ac Religionis publicæ perniciem vergente contaminatum, protendi potentem, Petro, ejusque successori Romano Pontifici à Christo concessam auctoritatem; solvendo adeo, sicque perimendo in Henrico jus Imperatoriæ dignitatis? Quod ergo Henricus absque ullo jure, imò contra expressum jus *Divinum*, præsumperat in exauthorando Gregorio, hoc ille Summus Pontifex, summo Vicariæ Christi auctoritatis jure, in perfidum illum Imperatorem meritò retorfit cum Concilio Romano, ipsum non excommunicando duntaxat, sed etiam deponendo à Cæsareæ Majestatis sublimitate.

67. Sed quid vituperio dignum postea egisse, dicendus est Gregorius, quando Henrico supplicii non absque difficultate, veniam quidem concesserat, sed jus Cæsareæ Majestatis ipsi ademptum, necdum restituerat, animadvertens, ex sua non tam inclementia, quam iustà ad scelera enormitatem magis ostendendam, prius proficua retardatione, Henrici animum (uti Eliesius ait) esse exacerbatum, ut maturè sibi prospiceret, Rudolphum Ducem Saxonie sollicitavit ad capessendum Imperium; atque hunc à Saxonibus electum, in altero Romano Concilio confirmavit, renovatà in Henrico Summi Pontificatus tam iniquum aggressorem, Ecclesiæque adeo sanctæ publicum hostem sententiâ, dum præcipue illius fautores tum Moguntia, tum Buxiæ congregati Episcopi, Gregorij depositionem iteratò molientes, præsumperunt eidem opponere Antipapam Guibertum Ravennatem Episcopum, Victori etiam III. postea infestum, maximæque per Italiam hostilis fragis manifestum reum, meritoque adeo anno 1088. ab Urbano II. denuò condemnatum, eò quòd ex hoc Antipapa, ejusque postea successoribus Atellano, & Maginulpho continuatæ fuerint adversus Romanam Ecclesiam, ejusque legitimum Caput, atrocissimæ hostilitates? Quare iniquissima est, quam Eliesius facere nititur, cladum & calamitatum tum Imperio, tum Ecclesiæ ex Henrici IV. adversus Gregorium VII. machinationibus imminentium compensationem, prætexendo, utrinque præter jura, ac præter æquitatem omnem, plurima crudeliter, ac impiè gesta esse, cum tamen ex prædictis manifeste pateat, pro Gregorio stetit summum jus tam æquitatis, quam Vicariæ Christi auctoritatis: cum econtra in Henrico Ecclesiæ Romanæ, ejusque Pontificatus hoste publico, tam iustitiæ, quam potestatis, erga Summum Pontificem non nisi arrogatæ, ratio evidenter nolcatur defecisse.

68. Hinc ergo pro secundo ijs, quæ Eliesius secunde exceptionis loco de investituris opposuit, ex pag. ad tertium Operis nostris articulum, undecimam 34. de Regalia disquisitionem, rejectis, unice restat examinanda calamitatum, cædum, seditionum, ac rebellionum Gregorij VII. in Henricum

IV. sententiæ, ab illo Authore imputatarum deploratio, quam hocce Theologico argumento retorquemus. Si namque sub formâ per Christum *Matth. 18.* sanctità, servato seu *Divini*, seu *naturalis*, seu super hisce fundati *Canonici Juris* debito ordine, Summus Pontifex procedat adversus Regem, seu Imperatorem. *Juris Divini* temerariem, eousque progressum, ut Ecclesiam audire contumaciter detrectet, indeque ex Christi jussu Communionis Christianæ jure deituitur, seu excommunicetur, sed necdum correctus, quinimò in sensum reprobum datus, sacre Religionis ac Ecclesiæ interitum, quantum in se est, perversâ suâ contumaciâ moliat, sicque adeo in eo statu positus, ut meritò perferat illam à Christo Apostolis *cit. cap. 18.* commissam, & super *Quodcumque in terris seu solvendo, seu ligando* protensam virgam coercitivam: num propterea, si Pastor Ecclesiæ Oecumenicus, in viillius Apostolicæ auctoritatis, & publicum sacre Religionis, seu Summi Pontificatus hostem liger censuris, & subditos solvat juramentorum, seu homagiorum vinculis, imò jus Regiæ potestatis tot sceleribus contaminatum, ab homine sibi subiecto adimat, numquid vel Christo, qui taliter procedendi mandatum fecit, vel ejus Vicario, qui potestate sibi Divinitus commissi officij uti compulsus, tali modo processit, imputanda erunt mala inde provenientia? Vel non potius, dum Pontifex stringit gladium ad malos extirpandos, communionemque fidelium, ne boni ab ipsis præcipitentur in ruina, privandos, eosque, ne potestatis temporalis gladio adversus sanctæ Ecclesiæ pacem, & Religionem publicam liberè abuti possint, exauthorandos, ipsissima hæc iustitiæ adversus Ecclesiæ sanctæ rebelles, publicæque Religionis perturbatores, demonstratio, ex se ipsa est tantum bonum, ut in respectu illius *quoad moralem imputationem*, haudquaquam prævalere possint mala *per accidens*, & non nisi ex pravorum Ecclesiæ rebellionum contumaciâ provenientia? Hæc igitur, mi Eliesi, expendas, & facile intelliges, quas Imperij, ac Ecclesiæ calamitates Gregorio VII. imputabas, in ejus Pontificæ Majestatis temeratores meritò retorqueti.

Tertiò proinde conveniens esset, mi Eliesi, ut discerneres illud, quod Gregorius VII. egit ex Cathedræ Apostolicæ potestate, & ex propria affectionis voluntate, quemadmodum Evangelista in ipso etiam Caipha, cum esset anni illius Pontifex, actum ex hoc munere per Divinum quoque instinctum moderato promanantem, eatenus discevit ab illius contra Christum attentatâ nequitia, ut etiam prophetizasse dilatur ab Evangelista. Quando igitur *superius* oltenlum est, ex qua auctoritate, Clavium scilicet Regni Calorum, solvendique super *Quodcumque in terris Morale* protensâ potestate, iustitiæ ac Religionis publicæ rationibus exigentibus, sententiam tum excommunicationis, tum depositionis Gregorius VII. protulit adversus Henricum, cujus nefanda iterum scelera

scelera in epistola Ludovici Comitis contra VValtramum à Baronio ad annum 1090. relatâ insigniter descripta cernere licet. Ideo quantumvis verum esset, quod affingis Gregorio, tibi jure merito reponeretur illud S. Augustini adversus Donalistas effatum. Quid tibi fecit Cathedra Apostolica, ut hujus actus, de Conciliorum quoque legitimorum consilio & comprobatione adversus Henricum factos, everfos, contra verò Henrici pertinaciam & malitiam defensionem velis?

70. Verùm si non jam Cathedrâ Apostolicâ actus publici, sed ejusdem vita privata in Gregorio expendantur, hujus ab Adversarijs frustra impugnatam innocentiam, egregie tuetur Bellarminus lib. 4. de Romano Pontifice cap. 13. ad quem, utpote ne in apice quidem validè confutatum, remitto Lectorem. Cui suffragatur visio Divinitus facta à Leone Otienensi lib. 3. cap. 53. adducta, ex qua reddebatur manifestum, res à Gregorio gestas Divinitus etiam comprobatas fuisse; uti videre licet etiam ex Baronio ad annum 1084. Quantumvis proinde verum esset, quod ab Henrici fautoribus, uti Baronius ad annum 1080. asserere consuevit, ac si Rudolphum in vita sua exitu poenituisse, quod contra Henricum Regem intulerat: *Dexteram, quâ ipsi juraverat, dicendo: in seculo Dei iudicio abscissam se pati.* Quantumvis insuper verum esset, ipsum quoque Gregorium morti jam proximum poenituisse eorum, quæ non tam ex Cathedrâ Apostolicâ autoritate, quàm ex subreptione suæ private fortassis personæ aliquando obrepente, poterat ex conscientie teneritudine sibi visus fuisse minus rectè peregrisse: ex hisce tamen allegationibus plus non evincitur, nisi quod Gregorius Magnus antehac scriperat: *Consentias sicut timoratas, ubi culpa non est, sibi metueri: dum cateroqui præinsinuat Ludovicus Comes in suis ad VValtramum litteris Papam Gregorium, & Regem Rudolphum de odio erga Henricum, ac de pessimo hinc interitu damnatos, eatenus vindicat, ut in ipsis locus fuerit illi Psalmidico effato: Nonne, qui oderunt te Domine, oderam, & super inimicos tuos tabescebam? Persecuto odio oderam illos, & inimici facti sunt mihi: ac propterea illa de Gregorij & Rudolphi interitu exprobratio, ac de Henrico pro tunc superstite gloriatio, non plus faciendâ fuerit, ac si quis Neronem, quia Apostolis Petro & Paulo, aut Herodem, quia Iacobo Apostolo supervixerat, beatum propterea proclamaret.*

71. Sed mi Elliesi, pro quarto hinc te convenio, ut ipsemet ad mentem reducas, quod progressus fueris, dum etiam Concilia Romana III. & VIII. sub Gregorio VII. Beneventanum sub Victore III. Beneventanum, Placentinum & Claromontanum sub Urbano II. iterumque Romanum sub Palchali II. non alio prætextu contendis rejicere: nisi quod majoris eorum autoritas fieri non debeat, quàm ipsorum Pontificum, quorum autoritate convocata fuerunt? Oportet, ut sistas hæc, & consideres, si tali ratione liceat non Apostolicam duraxat tot Pontificum, sed ipsorum etiam Con-

ciliorum ab hisce convocatorum autoritatem elidere, nil jam tutum fore in Ecclesia, ac frustra à Clero Gallicano jam moveri quæstionem de Conciliorum non acephalorum, sed cum Capite Ecclesiæ coadunatorum supra Papam superioritate, si non tantum Capitibus hujus, sed totius etiam Concilij autoritatem tam leviter tractare, imò Concilia hujusmodi comparare liceat Conciliabulis ab Imperatore schismatico, proptereaque jussu exauthorato, coactis ad obrudendos, seu fovendos Antipapas?

72. Nec pro quinto æqua est tua quinta exceptio, quâ niteris, Authores integerrimos, quorum pro Gregorio assertiones à Bellarmino sunt deductæ, æquiparare cum Bennonis Cardinalis, aliorumque Henrici partes tuentium attestacionibus, quamdiu, quod hactenus non fecisti, nec solidè facere unquam poteris, legitimæ adversus hos exceptionis argumenta tam fortia, per dictum Bellarminum exposita, non efficaciter refutaveris. Quando causaris, omnes ferè Scriptores vel Imperatoris, vel Pontificis partes acriter eo tempore tutatos fuisse, ut vel hinc autoritatem Scriptorum pro Gregorio stantium infringas, oportuit, te causâ vel æquitatem, vel iniquitatem ex una alterave parte subsistentem, æquiori oculo expendisse, dum ex Gregorij parte autoritas Apostolica, ex parte autem Henrici contra Divinum, humanumque Jus prius jam arrogata in Summum Pontificem potestas: iterum ex hujus parte tam enormia facinora, & sacrilegia, etiam simoniam cum schismate, ne dicam, hæresi conjuncta: ex illius autem parte virga tantorum scelerum ex Christi præscripto coercitiva noscitur intervenisse,

73. Et hinc, quam sexto loco Elliesius extenuat propriam Henrici Imperatoris de Summi Pontificis ad Reges, ex causa saltem hæreseos, deponendos potestate confessionem, asseverare hanc oportet, ita Juri Divino per Christum constituto, consentaneam fuisse, ut consequenter frustraneæ sint, quæ consuevit adversus illam, exceptiones, quemadmodum ea etiam, quàm idem Elliesius præced. cap. 4. §. ult. opposuit novitatis objectionem, validè à nobis ibidem confutata cernitur.

ARGUMENTUM II.

Petitum ex Friderici I. & Friderici II. depositione.

74. Auctor dicti tractatus de libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ cit. lib. 4. cap. 5. argumentatur tum ex Concilio Lateranensi sub Alexandro III. quod anno 1168. Fridericum I. Imperatorem excommunicavit, ejusque subditos à fidelitatis juramento absolvit. Quæ legitimè præstita fuisse, agnovit Fridericus, quando quidem Pontifici se humiliter subjiciens, sententiam revocari exoraverit. Tum ex Concilio Lugdunensi sub Innocentio IV. à quo sententia depositionis in Fridericum II. & absolutio subditorum à juramento fidelitatis decreta sunt.

Exceptio Elliesij.

75. **P**rimò equidem Author iste nihil reponit adversus ea, quæ de Friderico I. fuere adducta; attamen circa Othonem IV. à pag. 545. & postea circa Fridericum II. à pag. 545. talem facit relationem, ut præfatum Othonem contendat, nunquam fuisse legitimum Imperatorem, de Friderico autem II. asserat, ubi Investituras contumaciter sibi arrogasset, & Pontificem Honorium III. de his admonentem sprevisset, anathemate fuerit primùm percolus, posteaque contumaciâ crescente, privatus Regno & Imperio, universis Imperij & Regnorum suorum subditis absolutis à juramento fidelitatis. Exinde præfatus Elliesius in Honorij successorem Gregorium IX. durius cum eodem Friderico agentem, graviter invehitur, atque istius ex autoritate Imperatoris partes manifestè suscipit. Sed quia ejus historica relatio apertè evanescit ex ijs, quæ Author Regalis Sacerdotij lib. 1. §. 7. n. 1. fufius exponit, ad eum ab Elliesio nullatenus confutatam, remitto Lectorem, ne præter necessitatem longior hic esse debeam, dum præcipuè causam Friderici Concilium Generale Lugdunense sub Innocentio IV. postmodum condemnavit, latâ in illum sententiâ tenoris miseris referendi, ex quo manifesta redditur iniqua ejus Imperatoris defensio.

76. Verùm pro secundo Elliesius à pag. 551. non veretur excipere, quòd sententiâ præinsinuata non à Concilio, sed ab Innocentio lata fuerit, Synodo eam neque examinante, neque confirmante; sit autem necessum, ut decretum aliquod Concilij auctoritatem obtineat, Conciliariter id examinari, singulis Patrum rogatis ad dicendam sententiam, neq; verò quidquam horum circa illud negotium contigerit in Concilio Lugdunensi. Addit is Author, istud Concilium non immeritò negari fuisse Generale, cum non omnes Christianitatis Nationes ad id vocatæ fuerint: quinimò, licet Generale fuisset, dici posse, quòd in præfenti quæstione, utpote non tam Juris, quam Fædi, errare poterit, quippe cum in ea Synodo non de jure Pontificis, sed hoc præsupposito, quæsitum sit; utrum Fridericus ob crimina ibi allegata divus esset devovendus?

Refutatio istarum exceptionum.

77. **E**Xordiando à postrema exceptione, remitto Lectorem ad ea, quæ tum in præfentis articuli discussione antecedenter dixeramus, tum fufius circa secundum de Concilij, & tertium de infallibilitate Papæ, ex cathedra Apostolica definentis, fufius disseremus de isthoc quæstionis puncto, quomodo in ijs, quæ Fædi sunt, ubi cum fidei principijs sub prudentiali non naturalis duntaxat, sed supernaturalis ordinis lumine, per Spiritûs sancti assistentiam, ab ipsomet Christo repromissam, conferuntur, sit in Papa & Concilio infallibilitas præfate decisionis, ab omni materiali fallitatis concrectione depuratæ per directionem Spiritûs sancti, de quo Christus Joannis 16. dixit

Apostolis, fore, ut doceret omnem, adeoque præfaticam etiam, ex Fædo aliquocum Divini luminis principijs per prudentiam infusam conferendo, subsistentem veritatem.

78. Quo jam præsupposito, dum ex fundamentis articulo secundo deducendis, etiam patebit, Oecumenici Concilij character fuisse in præadducta Lugdunensi Synodo, sufficere pro primo; præfaticam ejusdem Concilij sententiam, relata in Cap. Ad Apostolicæ. De sent. & re judic. in 6. proferre in medium, ad ostendendum, tum quòd ista decisio verè fuerit non solius Innocentij, sed Concilij: tum quòd præinsinuata Authoris Regalis Sacerdotij, non verò Elliesij relatio historica, nitatur veritate, summæque justitiæ, ac æquitatis ratio efflagitavit eam Decretalem, Friderici condemnatoriam, quæ ita se habet: Cum dura guerrarum commotio nonnullas professionis Christianæ provincias diutius afflisset, nos ad Fridericum precipuum Principem secularem, dissensionis, & tribulationis auctorem, à felicitis recordationis Gregorio Papa IX. Prædecessore nostro pro suis excessibus anathematis vinculo innodatum, speciales Nuntios, & magnæ autoritatis viros duximus destinandos &c. Nos itaque super præmissis, & quàm pluribus alijs ejus nefandis excessibus cum Fratribus nostris, & sancto Concilio deliberatione præhabita diligenti (quomodo autem isthæc cum sacro Concilio deliberatio substitisset, si, ut Elliesius gratis præten dit, singulorum etiam Patrum suffragia non fuissent postulatæ?) Cum Iesu Christi vices, licet immeriti, teneamus in terris, (En Oecumenici Concilij characterem ex vicario Christi nomine subsistentem) nobisque in Beati Petri personâ dictum sit. Quodcunque ligaveris super terram, ligatum erit & in cælis. Memoratum Principem, qui se Imperio & Regnis, omnique honore & dignitate reddidit indignum, omni honore & dignitate privatum à Domino offendimus, & denuntiamus: & nihilominus sententiando privamus omnes, qui ei juramento fidelitatis tenentur adstricti, à juramento hujusmodi perpetuò absolventes, autoritate Apostolicâ firmiter inhibendo, ne quisquam de cætero sibi tanquam Imperatori, vel Regi pareat, & intendat. Decernendo, quoslibet, qui ei deinceps velut Imperatori, vel Regi consilium, vel auxilium præstiterint, seu favorem, ipso factò excommunicationis sententiæ subiacere. Illi autem, ad quos Imperatoris spectat electio, eligant liberè successorem.

79. Ex qua proinde Decretali pro secundo ad intentum nostrum ita licet argumentari. Etenim ex ejus Canonicâ intrâ Concilium Lugdunense editæ sanctionis litterâ clarè constat, ejus fundamentum reduci in hoc fidei principium, quo credimus, Summum Pontificem Christi in terris agere vices, ipsique in persona Petri dictum esse: Quodcunque ligaveris, seu solveris super terram, erit ligatum, vel solutum in cælis. Quis verò negare audeat, sub isto quocunque, quod est in terris Morale, contineri actus morales publici quoque à Rege promanantis regimini; & dignitatis Regiæ ad hanc individuam personam, quæ ex æquitatis ratione faciendam applicabilitatem, ejusque in Rege Ecclesiæ sanctæ perseverantiam

Moralem? Sub illo adeo fidei principio, per eam sanctionem Synodalem expendebatur Imperatoris ex facinoribus suis indignitas. Cujus judiciaria proinde discussio, licet fuerit dependens à probationibus, quæ intra prudentiæ naturalis spheram non supergrederentur *moralem certitudinem*, attamen hoc Oecumenici Concilij, unâ & Summi Pontificis iudicium, per Spiritûs sancti gratiam ita depurabatur à *materiali*, falsitatis periculo obnoxia concrezione, ut altior prudentiæ infusæ commensurata certitudo *practica* omnimodam falsitatem excluderet, utpote per Dei instinctum efformata, & cum illo fidei principio collata, sicque sub formâ *virtualiter* saltem syllogisticâ progredieretur ad concludendam sententiam, adversus Imperatorem *judicialiter* ferendam sub verâ lumini supernaturali innixâ consequentiâ Theologicâ.

80. His pro tertio suppositis, discutienda foret relatio, quâ Elliesius à pag. 552. Ludovici Imperatoris exauthorationem improbabat, sed certis de causis malo circa hoc Lectorem remittere ad ea, quæ Author *Regalis Sacerdotij* cit. lib. 1. §. 8. discussit. Quæ verò idem Elliesius à pag. 560. profert circa Bonifacij VIII. Extravagantem *Unam sanctam*. De majoris. & obedi. ea à nobis fufius expensa cernere licet in *present. Summarij* cap. 2. §. 4. n. 5. ac seq.

§. IV.

Quantum ad præsens institutum momenti sit ex Concilio Lateranensis, Constantinensis, & tandem Tridentini sanctionibus mox adducendis?

ARGUMENTUM I.

Petitum ex duplici Concilio Generali Lateranensi.

81. Auctor *Regalis Sacerdotij* cit. cap. 5. ita pergit argumentari. Concilium Generale Lateranense sub Alexandro III. cui plurimi Galli interfuerunt, Can. ult. decernit: *Relaxatos autem se noverint à debito fidelitatis, ac dominiij, & totius obsequij, donec in tanta iniquitate permanserint (Domini temporales) quicumque illis aliquo pacto tenentur annexi.*

82. Alterum porrò Lateranense Concilium anno 1215. celebratum sic decernit Cap. 3. *Si verò Dominus temporalis requisitus, vel monitus ab Ecclesiâ, terram suam purgare neglexerit ab hæretica fæditate, per Metropolitanam, & ceteros provinciales Episcopos excommunicationis vinculo innodetur, & si satis facere contempserit infra annum, significetur hoc Summo Pontifici, ut ex tunc ipse vasallos ab ejus fidelitate denuntiet absolutos, & terram exponat Catholicis occupandam, qui eam ex terminatis hæreticis, sine ulla contradictione possideant. &c.*

Exceptio Elliesij.

83. Nihil contra prius, sed posterius hęc relatio Lateranense Concilium excipit Elliesius.

sus. *Primò* nec Ecclesiam, nec Concilium Generale eam repræsentans, quidquàm habere juris in temporalia Regum Bonâ, nec de ijs statuere posse, quippe cum Regum potestas *immediatè* à Deo sit, nec adeo eam ijs auferre, aut aliquid juris alteri in eam tribuere posse, præter ipsummet Deum.

84. *Secundò*. Illum Canonem non fuisse ab Universalis Concilio Conciliariter, sed à solo Papa conditum, Nauclero, Platinâ, Jacobo Muldemptio, & Matthæo Parisiensi attestantibus, in eo Concilio multa consultata, sed pauca esse conclusa: ad stipulantibus ejusdem Synodi Canonibus 29. 33. 41. 42. 61. & 66. utpote qui universi Canones demonstrant, quod sint opus Innocentij III. partim in ipso Concilio, partim post Concilium, editum. Nec denique Canonem illum esse de dogmate, sed disciplina, neminem verò dubitare, quod Concilium etiam Generale errare possit in disciplina.

Refutatio istarum exceptionum.

85. *Primò* namque Elliesium, qui antehac in Rege Franciæ Childerico deponendo & subrogando Pipino, Statuum Regni auctoritatem intervenisse contendebat, convenio, qualiter sua *prima* hęc opposita exceptio conveniat cum illâ tam solenni assertionem suâ? Et quia Romano populo in Imperio Græcis adempto, & in Carolum Magnum translato primas attribuerat partes, rursus ipsum convenio, sciscitando, qualiter hoc assertum suum subsistat cum principio proximè tradito, quò nititur inferre ex hoc, quod Regum æquæ ac Imperatorum potestas sit *immediatè* à Deo, neminem, præter ipsummet Deum, posse eam potestatem illis auferre, aut aliquid juris alteri in eam tribuere? Sed hæc in anterioribus multumodè jam discussa fuerunt, quomodo scilicet non tam Regia potestas in se ipsâ *formaliter*, quam *concretè*, prout est in hoc sanctæ Ecclesiæ subiacente supposito, quoad *publici etiam regiminis*, moralisque in hac individua persona subsistentiæ moralitates, subsit sanctæ Ecclesiæ tum virgæ coercitivæ, tum Pastoralis officij Oecumenicæ auctoritatis.

86. Pro *secundo*. Ipsa Concilij prætaçti Acta publica tom. 3. par. 2. edit. Colon. à pag. 682. relata, dum decreta sub ejusdem Concilij nomine exhibent, eo ipso probant, esse Conciliariter conclusa. Nec obstat, quod inter multa, quæ fuerunt consultata, non nisi pauca (ea utique, quæ *dicto loco* recensentur) fuerint conclusa: his namque Concilium suam quoque imperitijse auctoritatem, liquet ex præallegatis Canonibus; quippe cum in 29. dicatur: *De multa providentia fuisse in Concilio Lateranensi prohibitum*. Et in 33. jubeatur *observari mediocritas in Concilio Lateranensi definita*. Item in 41. asserat Pontifex: *se judicio Synodali deservire*. Rursus in 46. voluisse Lateranense Concilium immunitatè Ecclesiasticâ providere.

87. Tametsi porrò Canon in argumento superioris exposito adductus, loquatur de disciplina: quia tamen hæc *substantialiter* subsistit ex honore.

D d